

Ranuan kunta

Arviointikertomus 2025

RAHUA
RAHUA

Tehtävät, toiminnan tarkoitus ja tavoitteet:

- Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.
- Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:
 - 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
 - 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
 - 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voi-massa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
 - 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
 - 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
 - 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallinto-säännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnan toiminta

- Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.
- Tarkastuslautakunta on arvioinut valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa sekä toiminnan tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.
- Arvioinnin lähtökohtana on valtuuston hyväksymä talousarvio vuodelle 2025.
- Valtuusto on hyväksynyt vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelman kokouksessaan 16.12.2024 § 69. Taloudessa ja toiminnassa on noudatettava talousarviota.
- Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2025 aikana 7 kertaa.
- Tilikauden 2025 arvioinnin painopistealue oli TE-uudistus.
- Arviointiaan varten tarkastuslautakunta on kuullut viranhaltijoiden selonteot toiminnan ja talouden toteutumisesta sekä ajankohtaisista asioista.
- Kunnan tilintarkastusyhteisö on KPMG Oy Ab, josta päävastuullisena tilintarkastajana toimii Juha Väärälä, JHT, KHT.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Tarkastuslautakunta 2021-2025

Varsinainen jäsen

Ulla Ilvesluoto pj.

Sirkka Illikainen vpj.

Santeri Ahola

Rauno Kuha

Marjo Puominen

Varajäsen

Jaana Hosio

Toivo Sääskilahti

Keijo Ruonala

Hannu Luokkanen

Liisa Manninen

Tarkastuslautakunta 2025-2029

Varsinainen jäsen

Jari Hintsala pj.

Petri Manninen vpj.

Jutta Castrén

Rauno Kuha

Ulla Kuukasjärvi

Varajäsen

Rauno Kelahaara

Ulla Ilvesluoto

Margit Vaarala

Liisa Manninen

Santeri Ahola

Esteellisyydet

Jari Hintsala on jäävännyt itsensä (kunnanhallitus 2025 osallisuusjäävi). Petri Manninen on jäävännyt itsensä (tutkintapyyntö asianosaisjäävi). Jutta Castrén on jäävännyt itsensä Ranuan Seudun Matkailu Oy:n arvioinnista tämän valtuustokauden osalta (osallisuusjäävi). Margit Vaarala on osallistunut Ranuan Seudun Matkailu Oy:n arviointiin Jutta Castrénin varajäsenenä.

RANUA

Arvio vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettyjen asioiden nykytilasta

Lautakunnat ja kunnanhallitus ovat antaneet **vastauksensa** arviointikertomuksessa esitettyihin kysymyksiin ja kehittämiskohteisiin. Valtuusto ja tarkastuslautakunta ovat käsitelleet ja hyväksyneet annetut vastaukset syksyllä 2025. Arviointikertomuksessa esille nostetuissa asioissa on vastausten perusteella kunnassa osoitettu asianmukaista huolellisuutta ja toimittu tavoitteiden mukaisesti.

Arviointikertomuksessa kiinnitettiin erityisesti huomiota **kuntamarkkinointiin** ja sen tehokkuuteen ja mitattavuuteen. Vastausten perustella markkinoinnin tuloksellisuuden mittaaminen on haasteellista. Tarkastuslautakunta toteaa, että valtuuston asettamien tavoitteiden saavuttaminen on kuitenkin kyettävä osoittamaan.

Arviointikertomuksessa esitetyssä kysymyksessä **sisäisen valvonnan ohjeen** ajantasaisuudesta on tämän vuoden keväällä päästy asianmukaiseen tilanteeseen, kun valtuusto on hyväksynyt päivitetyn sisäisen valvonnan ohjeen.

Varhaiskasvatuksen toiminnan resursoinnissa on kiinnitetty edellisellä kaudella arviointikertomuksissa huomiota. Vuoden 2025 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen perustella voidaan arvioida, että resursoinnissa on päästy aiempaa paremmalle tasolle.

Taloudelliset tavoitteet, investoinnit ja elinkeinoelämä

RAHUA
RAHUA

Taseen tunnusluvut

Taseen tunnusluvut	2025	2024
Omavaraisuusaste-%	64	61,84
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	88,74	104,09
Kertynyt yli-/alijäämä (t€)	12 622	12 310
Kertynyt yli-/alijäämä per asukas	3 575	3 447
Lainakanta (t€)	13 699	14 726
Lainat € /asukas	3 880	4 124
Lainat ja vuokravastuut 31.12.2024	25 976	27 729
Lainat ja vuokravastuut € /asukas	7 356	7 765
Asukasmäärä	3 531	3 571

- Suhteellinen velkaantuneisuus on laskenut 15,35 %-yksikköä
- Lainakanta sekä lainojen suhteellinen osuus per asukas on myös laskenut vertailukaudesta
- Lainat ja vuokravastuut laskivat 7 356 euroon/asukas (-409 euroa)
- Netto investoinnit noin. - 579 tuhatta euroa
- Vieras pääoma n. 15,6 miljoonaa euroa, josta pitkäaikaista 12,7 miljoonaa euroa
- Leasingvastuut 12, 2 miljoonaa euroa
- Lainasaamiset 0,9 miljoonaa euroa

Taseen tunnusluvut

- Talousarvio on sitova menojen ja tulojen erotuksen eli neton osalta.
- Vuoden 2025 tilinpäätös osoittaa 312 tuhatta euroa ylijäämää.
- Kumulatiivista ylijäämää kunnan taseessa on edellä mainittu alijäämä huomioiden yhteensä noin 12,6 miljoonaa euroa. Kuntakonsernin ylijäämä on 121 tuhatta euroa.
- Vuosikate oli toimintavuonna 1,6 miljoonaa euroa, joka on 474 euroa/asukas.
- Väkiluku väheni vuoden 2025 aikana 40 henkilöllä: lapsia syntyi 31, kuolleita oli 58 ja väkiluku vuoden lopussa 3 531 henkilöä. Kuntastrategian tavoitteena on säilyttää 3 700 asukkaan väestö.
- Verotulot alittivat talousarvion toteuman ollessa 6,2 miljoonaa euroa.
- Valtionosuuksia tuli noin 9,1 miljoonaa euroa.
- Kunnan velkamäärä väheni noin 1,03 miljoonaa euroa ja velkaa oli tilinpäätöspäivänä 3 880 €/asukas.
- Lainat ja vuokravastuut olivat 7 356 €/asukas (7 765 €/asukas). Koko kuntakonsernin velat olivat 6 555 €/asukas (6 989 €/asukas). Kassan riittävyys oli 194 pv (143 pv).

Tilinpäätöslaskelmat

- Toimintatuotot nousivat noin 153 tuhatta euroa
- Toimintakulut laskivat 942 tuhatta euroa
- Toimintakate pieneni noin. 1,1 miljoonalla eurolla
- Verotulot nousivat 473 tuhannella eurolla.
- Valtionosuudet nousivat 689 tuhannella eurolla
- Rahoitustulot vähenivät ja -kulut - 429 tuhatta euroa
- Vuosikate nousi noin 1,6 miljoonalla eurolla

Tilikaudelle 2025 määrärahojen arviointi on ollut hyvä ja arvioidut määrärahat ovat pääosin riittäneet. Tämä kertoo kunnan talouden hyvästä hoidosta kustannuspaikoittain ja kokonaisuutena.

Tilinpäätös on kokonaisuudessaan hyvin positiivinen. Tilinpäätöslaskelmat kuitenkin poikkeavat monelta osin merkittävästi talousarviosta. Kunnan toiminnan ja talouden järkevä suunnittelu edellyttää käytettävissä olevien resurssien hyvää ennakkointia.

Miten ennakoinnissa voitaisiin päästä suurempaan tarkkuuteen?

Investoinnit

- Talousarvion investointiosassa tilikauden investointimenoihin budjetoitiin yhteensä 995 tuhatta euroa. Vuoden 2025 investointimenojen euromääräiseksi kokonaistoteumaksi muodostui noin 752 tuhatta euroa. Investointimenot toteutuivat kokonaisuutena noin 244 tuhatta euroa arvioitua alhaisempina.

Tilikauden merkittävimpiä investointikohteita olivat:

- Kaavateiden perusparantaminen sekä perustaminen
- **Maa- ja vesialueiden investointeihin** oli budjetissa varattu 200 tuhatta euroa, mikä tosin on jäänyt kokonaan käyttämättä. Kyseessä on siis varaus jota käytetään, mikäli maa- ja vesialueinvestointiin tulee akuutti tarve.

Henkilöstö ja väestönkehitys

RAHUA
RAHUA

Henkilöstö

- Kunnan henkilöstön kokonaismäärä oli tarkasteluvuonna yhteensä 170 työntekijää, joka on 11 vähemmän kuin edellisenä vuonna.
- Sijaisia ja määräaikaista oli yhteensä 44 henkilöä.
- Sairauspoissaoloja oli 12,4 päivää/henkilö, joten toimintavuonna päästiin valtuuston asettamaan tavoitteeseen < 15 pv/hlö.
- Kehityskeskustelut toteutettiin koko henkilöstön osalta.
- Koko kunnan henkilöstöä koskeva koulutus suunnitelmalla laadittiin toimintavuoden alussa ja hyväksyttiin kunnanhallituksessa 10.2.2025.
- Toimintavuoden aikana 5 vakinaista henkilöä siirtyi vanhuuseläkkeelle ja yksi henkilö työkyvyttömyyseläkkeelle.
- **Henkilöstössä** on suhteellisen paljon **eläkeikää lähestyviä**. Työvoiman saatavuudessa Ranualla eläköityviltä vapautuviin tehtäviin on ollut ongelmallista.
- *Millä tavoin uusien työntekijöiden saatavuuteen on valmistauduttu?*

Henkilöstö

- Henkilöstön **työhyvinvointia** tuettiin monipuolisesti
- Otettiin käyttöön **tasopalkkajärjestelmä**
- **Intranetin** käyttöä henkilöstön viestintäkanavana kehitettiin
- **Työhyvinvoinnin seuranta** on tehty pulssikyselyin. Vastausprosentit ovat edelleen huomattavasti tavoitetasoa alempana.
- *Miten pulssikyselyn vastausprosentti saadaan nousemaan, jotta työntekijöiden työhyvinvoinnista saadaan aiempaa luotettavamaa tietoa?*
- **Sairauspoissaoloista** merkittävä osa, noin kolmannes, on lyhyitä poissaoloja.
- *Runsaat lyhyet poissaolot kertovat myös jotain työhyvinvoinnista, miten tähän asiaan aiotaan paneutua?*

Väkiluku

- Kuntastrategian tavoitteena on säilyttää **3 700 asukkaan** väestö. Vuoden 2025 lopussa se oli 3531.
- Väkiluvun alaneminen on saatu 2020-luvulla taittumaan selvästi aiempia vuosia maltillisemmaksi. Asetettuun tavoitteeseen pääseminen edellyttää määrätietoista työtä työpaikkojen synnyttämiseksi ja muuttajien houkuttelemiseksi Ranualle.
- *Mihin toimiin kunnanhallitus aikoo ryhtyä valtuuston asettaman tavoitteen saavuttamiseksi?*
- Kunnan keskimääräinen **työttömyysprosentti** vuonna 2025 oli 8,6 %, kun vuonna 2024 se oli 11,1 %. Lapissa työttömyysaste oli vastaavana aikana 9,9 % (10,2 %) ja koko maassa 13 % (12 %).
- Toimintavuoden joulukuussa Ranualla oli 118 työtöntä (v. 2024: 152)

Tavoitteiden toteutumisen arviointi

RAHUA
RAHUA

Kunnanhallitus

Yleisarviointi

Kunnanhallitus on toteuttanut tehtäviensä pääosin hyvin tavoitteiden mukaisesti ja tehokkaasti. Uusi kuntastrategia, luottamushenkilökoulutus, aktiivinen kuntamarkkinointi ja viestintä, määrätietoinen maankäytön suunnittelu ja elinkeinojen kehitystyö sidosryhmien kanssa luovat pohjaa kunnan elinvoiman kehitykselle.

- **Kuntastrategiaa** on päivitetty syyskauden 2025 aikana
- Ranuan kunta on mukana **Uuden sukupolven organisaatiot** – verkostohankkeessa vuosina 2025 – 2026. Hankkeen puitteissa on ollut mm. tarjolla koulutusta luottamushenkilöille
- Lasten **kotihoidontuen kuntaosuutta** maksettiin lähes 100 tuhatta euroa
- **Työttömyysetuuksia** kunta rahoitti yli 300 tuhatta euroa
- **Tietoturva- ja tietosuojatyötä** kehitettiin systemaattisesti
- **Arkistointia** on sähköistetty, vanhoja, päällekkäisiä tietojärjestelmiä on poistettu
- Maankäytön suunnittelussa on meneillään **useita kaavahankkeita**
- Elinkeinojen kehittämisessä keskityttiin **elinkeino-ohjelman ja kaivosohjelman** toteutukseen yhdessä sidosryhmien kanssa
- **Maaseudun toimijoiden yhteistyötapaamiset** toteutuivat suunnitellusti ja yhteistyö Tervolan yhteistoiminta-alueen kanssa on sujunut hyvin

RANUA

Kunnanhallitus

Kuntamarkkinointi

- **Kuntamarkkinointiin** on kuntastrategian mukaisesti käytetty paljon resursseja. Toimenpiteiden mittarina käytetty kävijämäärän kehitys ranua.fi-sivustolla ja kunnan somessa ei ole toteutunut tavoitteen mukaisesti.
- Aktiivista ja vaikuttavaa viestintää toteutettiin viestintäsuunnitelman mukaisesti
- *Mihin toimiin on tarkoitus ryhtyä, jotta käytettävät viestintäkanavat saavuttaisivat paremmin kohderyhmiä ja kuntamarkkinoinnin resurssit suuntautuisivat tehokkaammin?*

Kunnanhallitus

Maankäytön suunnittelu

- **Asuintonttien** osalta asetettuna tavoitteena on ollut 20 uutta omakotitalotonttia. Tontteja ei ole kuitenkaan muodostunut, vaan kaavoitusprosessit on kesken.
- Ranuan kunnalla on vapaita omakotitontteja yhteensä 62 kpl joista 32 tontissa on infravalmius.
- Yksityisten omistamia infravalmiuden omaavia omakotitontteja on 78 kpl
- Ranuan kunnan alueella on edellä mainittujen lukujen valossa runsaasti rakentamattomia omakotitontteja niin kunnan, kuin myös yksityisen sektorin omistuksessa.

Tarkastuslautakunta toteaaakin, että akuuttia tonttipulaa joka vaatisi voimakkaita kaavoitustoimenpiteitä, ei ole.

Kunnanhallitus

Elinkeinojen kehittäminen

- **Kuntastrategia ja kunnan elinkeino-ohjelma** ovat asiakirjoja, jotka luovat viitekehyksen siitä missä puitteissa Ranuan kuntaa kunnan valtuusto ja kunnanhallitus luotsaavat. Elinkeino-ohjelmassa kerrotaan, että "Elinkeino-ohjelman toimeenpanon etenemisestä ja tuloksista viestitään avoimesti. Välitavoitteiden kautta pystytään seuraamaan, eteneekö elinkeino-ohjelman toteutus haluttuun suuntaan."
- Kunta on kuntastrategiaan ja elinkeino-ohjelmaan liittyviä asioita rakentanut osallistavalla menetelmällä. Kuitenkin strategian ensimmäinen väliarviointi tehtiin ainoastaan kunnanhallituksen ja valtuuston käsittelyllä huhtikuussa 2025. Lisäksi kuntastrategiaa päivitettiin syyskaudella 2025.
- *Aikooko kunta antaa kuntalaisille mahdollisuuden ottaa kantaa kunnan strategioiden ja ohjelmien toteutumisen arviointiin?*

Kunnanhallitus

Elinkeinojen kehittäminen

- Elinkeinojen kehittämiseen varattuja määrärahoja ei ole käytetty täysimääräisesti ja samanaikaisesti **yritysten määrän kehitys** on ollut negatiivista, kun tavoitteeksi on asetettu positiivinen kehitys.
- *Onko yritystoiminnan aloitusvaiheen tukeen käytössä riittävästi resursseja ja oikeita toimenpiteitä?*
- Ranuan kunnan talouden kannalta kunnan alueella toimivalla elinkeinoelämällä on erittäin suuri merkitys. Tilinpäätöskertomuksessa kohdassa elinkeinojen kehittäminen on hyvin kattavasti markkinoinnista, viestinnästä ja eri hankkeista. Kertomuksessa ei edelleenkään, tarkastuslautakunnan edellisvuosien huomiosta huolimatta, avata miten Ranuan kunnan alueella olevat yritykset jakautuvat **kokoluokittain tai/ja toimialoittain**. Siinä todetaan ainoastaan, että "Ranualla toimii 311 yritystä ja indikaattoreissa kerrotaan syntyneen 16 uutta yritystä. **Kunnan alueella toimivien yritysten yrityskannan analysointi puuttuu kokonaan.**
- *Tarkastuslautakunta toistaa edelleen, että Ranuan kunnan alueella toimivan elinkeinoelämän analysointi vuosikertomuksessa on tärkeä tieto. Tällä tiedolla tuodaan esille kunnan alueella toimivan elinkeinoelämän rakenne. Tilinpäätöksessä esille tuodut kokonaisluku ja indikaattoritiedot eivät tätä kerro.*

Kunnanhallitus

Maaseututoimi

- Ranuan kunnassa on maataloudella pitkät perinteet ja se on vahva osa ranualaista kulttuuriperintöä.
- Maaseututoimen kuvauksessa ei kerrota, millainen on Ranuan kunnan alueella toimiva maatalous ja toimivien **maatilojen tuotantosuuntarakenne**. Maininta on ainoastaan, että aktiivitulojen määrä on 103 kpl. Näin suppea kuvaus ei anna oikeaa kuvaa siitä millainen on Ranuan kunnan maatalouden rakenne, eikä sitä miten eri tuotantosuunnat ovat viime vuosina kunnan alueella kehittyneet.
- *Tarkastuslautakunta huomauttaa, että toimintakertomukseen tulee laittaa kuvaus Ranuan maatalouden rakenteesta ja kehitysnäkymästä.*

Hyvinvointilautakunta

RAHUA
RAHUA

Hyvinvointilautakunta

Yleisarviointi

Hyvinvointilautakunta on keskittynyt tavoitteiden mukaisesti varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen sekä lukioon toimintakulttuurin ja sisältöjen kehittämiseen nyt kun käytössä ovat toimivat ja tarkoituksenmukaiset tilat. Tavoitteet on pääosin saavutettu hyvin.

Kansalaisopisto, kirjasto ja vapaa-aikatoimi ovat tehtävänsä mukaisesti edistäneet kuntalaisten hyvinvointia.

Hyvinvointilautakunta

- **Uusi sivistysjohtaja** aloitti työnsä marraskuussa
- Elintarvikehankinnoissa ei päästy **kotimaisuusasteessa tavoitteeseen**
- **Keittiöhenkilöstön saatavuudessa** on ollut haasteita
- **Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria** vahvistettiin yhtenäisemmäksi yhteistyöllä
- **Päiväkodin varajohtajuutta** ei saatu järjestettyä
- Varhaiskasvatusta ja perusopetusta on toteutettu **lapsiystävällinen kunta -mallin** mukaisesti
- **Yhtenäiskoulu aloitti** toiminnan elokuussa ja sen toimintakulttuuria luotiin sidosryhmiä osallistaen
- **Lukion profiloituminen** luontoon ja yrittäjyyteen saatiin hyvin näkyville, vaikkakin sen markkinointi ei toteutunut suunnitellussa laajuudessa, eikä oppilasmäärä näiltä osin täyttynyt
- **Lukion oppilasmäärä on ollut hyvä**
- **Kansalaisopiston oppilasmäärä ei päässyt tavoitteeseen**
- **kirjasto** liittyi valtakunnalliseen E-kirjastoon, kirjastoauto-toiminta jatkui
- **vapaa-aikatoimi** on jatkanut aktiivista nuorten hyvinvointiin tähtäävää nuorisotyötä
- Lasten kulttuuritoimintaa toteutettiin **kulttuuripolun** suunnitelman mukaisesti
- Käynnistettiin **kulttuuripoimuri-hanke** 65+ ikäisten kulttuurin ja hyvinvoinnin lisäämiseksi

Hyvinvointilautakunta

Ruokapalvelu

Suomessa käytettävien elintarvikkeiden kotimaisuusaste on keskimäärin 82 %. Ranuan ateriapalveluiden elintarvikehankintojen tavoitteeksi on asetettu vaatimattomasti korkea kotimaisuusaste. Viime vuosina on laajasti Suomessa pyritty paikalliseen maakuntien oman elintarviketuotannon hyödyntämiseen julkisissa ja yksityisissä ateriapalveluissa. Lähiruoka on muun muassa vahvana Maa- ja metsätalousministeriön ohjelmapolitiikassa.

Mihin toimiin kunta aikoo ryhtyä maakunnan oman elintarviketuotannon / lähiruoan hyödyntämiseksi Ranuan kunnan ateriapalveluissa?

Henkilöstön saatavuudessa on ollut ongelmia ja se on hankaloittanut keittiötoimintaa.

Mihin toimiin hyvinvointilautakunta aikoo ryhtyä ruokapalvelun henkilöstön saatavuuden varmistamiseksi?

Hyvinvointilautakunta

Varhaiskasvatus

Vuonna 2025 varhaiskasvatuksen **budjetti toteutui 98 %:n** tasolla. Tämä kertoo talouden osalta hyvästä varautumisesta ja toteutuksesta suhteessa budjettiin.

Henkilöstön tarve talousarviossa oli arvioitu 34,7 (37,2) ja toteutuma oli 35,2. **Henkilöressien varautuminen** oli siis **onnistunut hyvin**.

Opettajia ja lastenhoitajia on vaikea saada kaikkiin sijaistuksiin ja **varajohtajuuden järjestäminen** on ollut käytännössä vaikeaa.

Mihin toimiin hyvinvointilautakunta aikoo ryhtyä varhaiskasvatuksen sijaisten saatavuuden ja varajohtajuuden järjestämisen varmistamiseksi?

Oppilaskohtainen hinta ylitti hieman talousarvion.

Onko varhaiskasvatuksen toiminnan järjestämisessä tehtävissä toimia joilla toiminnan tehokkuutta ja tarkoituksenmukaisuutta voitaisiin kehittää niin, että se ei aiheuta heikkenemistä budjetissa ja henkilöresursseissa?

Hyvinvointilautakunta

Perusopetus

- Perusopetus **alitti talousarvion** 221 tuhannella eurolla. Talousarvioon lisättiin vuoden aikana 432 tuhatta euroa palveluiden ostoihin ja vuokriin. Budjetin toteutuma oli 7,165 miljoonaa euroa.
- Hyvinvointilautakunnan toimintakulujen arvio oli yhteensä 12,3 miljoonaa euroa ja toteutuma oli 12,1 miljoonaa euroa.
- **Toimintatuotot ylittyivät ja toimintakulut alittuivat** vuodelle 2025.
- **Laadukkaan opetuksen tavoite on toteutunut hyvin.** Oppilaat sijoittuvat hyvin jatko-opintoihin ja yhä useampi jatkaa oman kunnan lukiossa. Saavutuksen merkitystä lisää se että tavoitteet on saavutettu aiempaan vuoteen ja budjettiin verrattuna **alhaisemmilla oppilaskohtaisilla kustannuksilla.**

Hyvinvointilautakunta

Lukio- ja ammatillinen koulutus

- **Luontoyrittäjyys-opintojen markkinointi** ei ole toteutunut suunnitellussa laajuudessa ja sen valinneiden määrässä ei ole päästy tavoitteeseen.
- *Mihin toimiin sivistysjohtaja aikoo ryhtyä markkinoinnin tehostamiseksi ja tavoitteiden saavuttamiseksi?*
- **Tavoite ammattikoulukonseptia** koskevasta työryhmän selvityksestä ei ole toteutunut
- *Millä tavalla voidaan varmistaa että valtuuston asettamat toiminnan tavoitteet saadaan toteutettua?*
- **Lukion oppilasmäärän kehitys** on ollut hyvää ja ennakoitua parempaa, huolimatta ennakoitua suuremmasta keskeyttäneiden määrästä.
- *Hyvinvointilautakuntaa kannustetaan kehittämään edelleen lukion vetovoimaisuutta ja samalla kysytään, onko selvitetty keskeyttämisen syitä ja onko keskeyttämisten vähentämiseksi tehtävissä toimenpiteitä?*

Hyvinvointilautakunta

Kansalaisopisto

- **Palveluiden ostoja** on tehty huomattavasti budjetoitua enemmän, mutta samalla toteutuneiden opetusryhmien, opetustuntien ja oppilaiden määrät ovat jääneet selvästi tavoitteista.
- *Mihin toimiin kansalaisopiston rehtori aikoo ryhtyä kansalaisopiston toiminnan tehostamiseksi?*
- **Kurssien määrä** ei ole toteutunut tavoitteiden mukaisena ja tavoitteena olleet yritystoimintaan ja ympäristön viihtyisyyteen liittyvät kurssit eivät ole toteutuneet ollenkaan. Erityisesti oppivelvollisuusikäisten osallistuminen on ollut huomattavasti tavoiteltua alhaisempaa.
- *Mihin toimiin kansalaisopiston rehtori aikoo ryhtyä kurssitarjonnan suuntaamiseksi kuntalaisten tarpeiden mukaiseksi ja niiden mainonnan tehostamiseksi, jotta kurssit toteutuisivat ja oppivelvollisuusikäiset saataisiin aktivoituksi paremmin.*

Hyvinvointilautakunta

Kirjasto

- Kirjasto on edelleen aktiivisessa käytössä ja **lainojen määrä on kasvanut** edellisvuodesta. **Kirjastokäyntien määrä** on kuitenkin samalla selvästi **laskenut**.
- **Maahanmuuttajia** kirjasto on pystynyt palvelemaan hyvin.
- *Mihin toimiin kirjastotoimenjohtaja aikoo ryhtyä kirjaston vetovoimaisuuden säilyttämiseksi?*

Hyvinvointilautakunta

Vapaa-aikatoimi

- Vapaa-aikatoimella on keskeinen rooli **kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisessä**. Varsinkin **nuorten keskuudessa** on tehty vaikuttavaa työtä ja **liikuntaneuvonnan palveluketju** on käynnistynyt hyvin.
- Samalla kuitenkin osassa toiminnasta ei ole päästy tavoiteltuun laajuuteen ja valtiosuosiin vaikuttava kunnan **HYTE-kerroin** on selvästi Suomen keskiarvoa alempi.
- Toiminnan **hankevetoisuuteen liittyvät riskit** toteutuivat, kun hankkeisiin myönnetyt avustussummat alittivat selvästi budjetoidun.
- *Mihin toimiin vapaa-aikatoimen johtaja aikoo ryhtyä toiminnan tuloksellisuuden parantamiseksi kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisessä ja miten toiminnan rahoituksen ennustettavuutta voitaisiin parantaa ja hankerahoitukseen liittyviä riskejä pienentää?*

Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta

Yleisarviointi

TE24-uudistuksen mukaisten työllisyyspalveluiden ja KOTO24-uudistuksen mukaisten kotouttamispalveluiden järjestelyt teknisen lautakunnan alaisuudessa on toteutuneet tuloksekkaasti ja toimivasti.

Liikunta- ja virkistysmahdollisuuksia on kehitetty suunnitelmien mukaisesti ja niiden kautta osaltaan lisätty Ranuan pito- ja vetovoimaa ja kuntalaisten hyvinvointia.

- **TE24-uudistuksen** myötä työllisyyspalveluiden toteuttamisvastuu oli Rovaniemen kaupungilla
- Työllisyyspalveluiden rahoittamiseen anottiin **lisämäärärahaa** kesken vuoden, mutta toteuma jäi kuitenkin alkuperäistäkin talousarviota pienemmäksi
- **KOTO24-uudistuksen** mukaista kotouttamispalvelua toteutettiin asiakaslähtöisesti

Tekninen lautakunta

- Teknisen hallintoa työllisti meneillään olevat useat **kaavahankkeet**
- **Honkivaaran monitoimireitti** saatiin lähes valmiiksi, **Paason reitistön** kunnostaminen valmistui
- **Liikuntapaikkojen** ylläpitoa jatkettiin
- Kolomaan **uudet tiehankkeet ja kaavateiden saneerauksia** valmistui
- Simontaipaleen alueen **loma-asuntotontteja** myytiin ja vuokrattiin, keskustaaajamassa **yritystontteja** vuokrattiin
- Metsiä hoidettiin **metsäsuunnitelman** mukaan
- Toimitila- ja vuokrauspalvelujen **henkilöstömäärää** sopeutettiin uudistuneen rakennuskannan tarpeiden mukaisesti
- Uuden **rakennusjärjestyksen** ja **taksan** valmistelua jatkettiin
- **Teknisen toimen toimintakulut alittuivat** 70 tuhannella eurolla.
- **Toimintatuotot ylittyivät** 147 tuhannella eurolla.
- **Toimintakate** alittui 217 tuhannella eurolla.

Tekninen lautakunta

Puistotyö ja liikuntapaikkatyö

- **Puistotyön ja liikuntapaikkatyön tavoitteille** on asetettu useita lukuarvoihin perustuvia mittareita tavoitteiden saavuttamisen seurantaan. Toteutumaa ei kuitenkaan ole seurattu tarkoitetulla tavalla.
- *Mihin toimiin tekninen lautakunta aikoo ryhtyä asetettujen mittareiden seuraamiseksi?*

Tekninen lautakunta

Toimitila- ja vuokrauspalvelu

- **Uusiutuvan energian käyttöön** ollaan tavoitteiden mukaisesti siirtymässä myös Toivolan koulun osalta.
- **Toimitila- ja vuokrauspalveluiden myyntituotot** ovat toteutuneet huomattavasti ennakoitua paremmin.
- **Toimitila- ja vuokrauspalveluissa toimintakate ylittyi 37,1 %** joka on talousarvion koko huomioiden huomattava, 297 tuhatta euroa.
- *Mistä johtuu näin huomattava poikkeama talousarviosta toimitila- ja vuokrauspalveluiden toimintakatteessa?*

Tekninen lautakunta

Rakennusvalvonta

- **Rakennusvalvonnan käsittelyajat** ovat toteutuneet huomattavasti tavoitetasoa lyhyempänä. Samalla kuitenkin **lupamaksujen tuotto** on toteutunut huomattavasti budjetoitua heikommin ja toimintakulut, varsinkin **palvelujen ostojen määrä** on toteutunut budjetoitua suurempana.
- *Mihin toimiin tekninen lautakunta aikoo ryhtyä rakennusvalvonnan toiminnan mitoittamiseksi tarpeiden mukaiseksi ja taloudellisesti kestäväksi?*

Tytäryhtiöt

RAHUA
RAHUA

Ranuan Vuokra-asunnot Oy

- **Huoneistojen käyttöaste** oli 80,9 (80,5%), huoneistoja kaikkiaan 195 kpl, joista yhtiön mukaan heikkokuntoisia 22 kpl ja **Liikevaihto** oli 1,12 miljoonaa euroa, kasvua 1% edellisvuodesta, tilikauden voitto n. 7 tuhatta euroa
- **Käyttökustannukset** pienentyivät noin 2,75%
- **Pitkäaikaista vierasta pääomaa** n. 2,5 miljoonaa euroa
- Taloutta rasitti **vanhenevan rakennuskannan kasvava korjausvelka.**
- Yhtiö noudattaa **vapaaehtoista velkasaneerausohjelmaa**
- Yhtiön talouden tervehdyttämiseksi on aloitettu **tervehdyttämishjelman** laatiminen
- *Yhtiön tulee pyrkiä määrätietoisesti löytämään ratkaisut heikkoon käyttöasteeseen ja korjausvelan hallintaan.*

Ranuan Infra Oy

- **Liikevaihto** oli 2,69 miljoonaa euroa (2,78). Liikevaihto supistui 3,3 % (+ 2,7%) **liikevoitto** oli 93 tuhatta euroa (0,231 milj.).
- **Markkinanäkymiin** liittyy **epävarmuutta**, joita aiheuttavat geopolittiset jännitteet, tuotantomäärien säätely sekä energiajärjestelmien rakennemuutos
- **Kyberturvallisuuden** merkitys on kasvanut osana yhtiön riskienhallintaa
- **Toimialan sääntelyn** kehitys on lisännyt hallinnollista työtä mutta myös tukenut kestäväää ja turvallista toimintaa. Ympäristö ja ilmastotavoitteet ohjaavat entistä voimakkaammin toimintaa ja investointeja
- **Yhtiö on myynyt** omistamansa 10 % osuuden Ranuan Bioenergia Oy:stä Neve Oy:lle
- *Ovatko fossiilisiin polttoaineisiin liittyvät toimitusvarmuus- ja hintariskit hallittavissa?*

Ranuan Seudun Matkailu Oy

- Kevään 2026 aikana nousi tiedotusvälineissä esille, että Ranuan kunta on valmistelemassa toimenpiteitä RSM:n omistukseen liittyen. Tästä ei ollut merkintää toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunta esitti kuulemisessa asiaan liittyvän kysymyksen toimitusjohtajalle saamatta siihen vastausta.
- Yhtiön **liikevaihto** oli 7,3 miljoonaa euroa ja nousua edellisvuodesta 6,5 %, **tilikauden voitto** oli 848 tuhatta euroa.
- **Kävijöitä** 134 651 hlö, **kansainvälisten matkailijoiden** määrän kasvu näkyi kävijämäärässä, **Kesäkaudella kävijämäärä putosi** edellisvuodesta
- Yhtiön palveluksessa oli **29 vakituista**, lisäksi määräaikaiset **sesonkityöntekijät**. Keskimääräinen työntekijämäärä vuodelle 2025 oli 52 työntekijää.
- Yhtiössä on tehty **rakenteisiin liittyviä korjaustoimenpiteitä sekä laajennuksia** eläinpuiston alueella, mm. ravintolan laajennus ja jääkarhuaitauksen peruskorjaus
- *Toiminnan ja tuloksen kehitys on ollut hyvä, vaikka kesän kävijämäärä putosi.*

RANUA

Sisäinen valvonta

- Toimintavuonna noudatettiin sisäisen valvonnan yleisohjetta sekä hallintosäännön taloutta koskevia määräyksiä ja lisäksi kuntakonsernin tietoturva- ja tietosuojaohteita.
- Sisäistä valvontaa johdettiin suunnitelmien ja ohjeiden mukaisesti. Korostettiin tilivelvollisten vastuuta ja jokaisen työntekijän velvollisuutta toimia säädösten sekä toimielinten päätösten ja ohjeiden mukaan.
- Laadittiin osavuosikatsaukset tammi-huhtikuulta ja tammi-elokuulta sekä seurattiin toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.
- Riskienhallintaa arvioitiin yksiköittäin. Tulokset raportoitiin lautakuntien kautta kunnanhallitukselle ja yksiköt päättivät tarvittavista toimenpiteistä arviointien perusteella.
- Osallistuttiin maakunnalliseen valmiusharjoitukseen ja valmistauduttiin väestön evakuoitisuunnitelman tekemiseen yhteistyössä muiden kuntien ja viranomaisten kanssa.
- Todettiin, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat jatkuvaa arjen johtamista ja tekemistä.
- Sisäisen valvonnan ohje päivitettiin keväällä 2019 ja toimintavuoden lopussa käynnistettiin ohjeen uudistamistyö sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden laatiminen.

Yhteenveto

- Huhtikuun 2026 alkupuolella tuli julkisuuteen tiedotusvälineiden kautta, että Ranuan kunta on salassa valmistellut 100 % omistamansa Ranuan Seudun Matkailu Oy:n myyntiä. Utisoinneissa kiinnitettiin erityistä huomiota siihen, että asiasta ei ole olemassa merkintää kokouspöytäkirjoissa, eikä siitä ole mainintaa kuntakonsernin tilinpäätösasiakirjoissa.
- Utisoinneissa tuotiin myös esille, että asiasta on tehty rikosilmoitus
- Utisointia on ollut muun muassa seuraavissa tiedotusvälineissä: Maaseudun tulevaisuus 8.4.2026, Yle 29.4.2026, Lapin Kansa 3.4.2026, Kaleva 8.4.2026
- *Tarkastuslautakunta huomauttaa, että mittaviin kunnan omaisuuden myyntiin tai hankintaan liittyvissä asioissa tulee olla asianomaisten toimielinten päätöspöytäkirjamerkinnät.*

Yhteenveto

Valtuuston talousarviokirjassa vuodelle 2025 asetetut toiminnan ja talouden tavoitteet on saavutettu hyvin.

Ranuan kunta on edistänyt asukkaidensa hyvinvointia ja alueen elinvoimaa. Kunta on järjestänyt asukkailleen palvelut taloudellisesti, kestävästi ja tarkoituksenmukaisesti.

Luottamushenkilöt, viranhaltijat ja työntekijät ovat toteuttaneet valtuuston kuntastrategiassa asettamia päämääriä kasvuhakuinen kunta, hyvinvoiva kuntalainen, elinvoimainen yritystoiminta ja kestävä elinympäristö.

Tarkastuslautakunta kiittää tehdystä työstä ja kannustaa edelleen kunnan kehittämiseen kuntastrategian ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2025 valtuuston käsiteltäväksi.

Allekirjoitukset

Ranualla 2. kesäkuuta 2026

Jari Hintsala
puheenjohtaja

Petri Manninen
varapuheenjohtaja

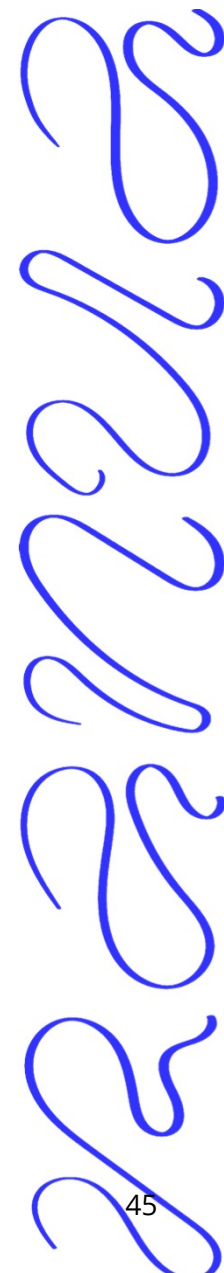
Jutta Castrén
jäsen

Rauno Kuha
jäsen

Ulla Kuukasjärvi
jäsen

Margit Vaarala
varajäsen

RANUA

45